

Niğde İlinde Görev Yapan Öğretmenlerin Geleceğe Yönelik Mesleki Beklentileri Üzerine Bir Araştırma

Dr. Öğr. Üyesi Ümit POLAT, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, polatumit58@hotmail.com
Oğuz KOÇ M.E.B.

Öz

Bu araştırmanın amacı, 2017-2018 eğitim öğretim yılında Niğde ilinde görev yapan kadrolu öğretmenlerin geleceğe yönelik mesleki beklentilerini ortaya konmasıdır. Araştırma nitel araştırma yönteminde ve Olgubilim deseni kullanılarak yapılmıştır. Katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılmıştır. 2017-2018 Eğitim-Öğretim yılında Niğde ilinde görev yapan farklı mesleki deneyime sahip, merkez ve kırsalda çalışan 30 öğretmen ile yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sonucunda, öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu, geleceğe yönelik mevcut politikalar ve öğrenciler hakkında olumsuz beklentilere sahip olduğu bulunmuştur. Öğretmenlerin; gelecekte haklarının iyileştirilmesine, eğitim ve öğretmen niteliklerinin geliştirilmesine yönelik beklentilerinin olduğu bulunmuştur. Özlük hakları konusunda ise iyileştirme beklentilerinin olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin gelecekte sahip olması gereken özellikler ilgili görüşlerde Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliliklerinde yer alan yeterlilik alanlarının (mesleki bilgi, mesleki beceri, tutum ve değerler) genel olarak öğretmenler tarafından ifade edildiği görülmüştür. Araştırmanın sonuçları, bulgular ve sınırlılıklar çerçevesinde tartışılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Öğretmen, Öğretmen Beklentisi, Mesleki Beklenti

ABSTRACT

The purpose of this research is to reveal the professional expectations of the future teachers of the staff in Niğde in 2017-2018 academic year. The research was carried out in qualitative research methodology and using the case study. Maximum diversity sampling was used for purposeful sampling methods in determining participants. Semi-structured interviews with 30 teachers working in central and rural areas with different professional experience in Niğde in 2017-2018 academic year were conducted. As a result of the research, a large majority of teachers found negative expectations about current policies and students towards the future. teachers; in the future the improvement of their rights, the development of education and teacher qualifications. On the subject of personal rights, it is seen that there are expectations for improvement. It has been seen that the qualifications fields (professional knowledge, professional skills, attitudes and values) in the General Qualifications of Teacher Profession are generally expressed by the teachers in the opinions about the features that the teachers should have in the future. The results of the research are discussed within the framework of findings and limitations.

Key Words: Teacher, Teacher Expectation, Occupational Expectation

GİRİŞ

Eğitim sistemi içerisinde en önemli öğelerden biri öğretmen olarak gösterilebilir. Kaliteli eğitim ancak kaliteli öğretmenler tarafından gerçekleştirilebilecektir. Dolayısıyla bir okul bünyesindeki öğretmenleri kadar iyidir denilebilir (Kavcar, 2002). Öğretmenin alan bilgisi, kültür bilgisi, mesleki bilgileri ve becerileri gibi bilişsel alan yeterlilikleri ile birlikte kişilik özellikleri de öğrenciyi etkilemektedir (Varış, 1998). Tutum, bir bireye atfedilen ve onun bir psikolojik obje ile ilgili düşünce duygu ve davranışlarını düzenli biçimde oluşturan eğilimdir (Kağıtçıbaşı, 2012). Öğretmenin mesleğine yönelik tutumu, onun mesleki anlamda hareketlerine yön veren en önemli etkenlerden bir tanesidir. Öğretmenlerin yaşamları boyunca farklı rollerde edindikleri deneyimler ile mesleki algılarının oluştuğu ifade edilebilir (Can, 1987). Öğretmenin pek çok kişisel özelliği öğrenciler üzerinde kalıcı etkiler bırakabildiği için mesleğini icra ederken tutum ve davranışlarında öğrenciyi olumluya sevk edebilmelidir.

Öğretmenin kendi mesleğine yönelik beklentisi ve mesleğine yönelik tutumu kavramlarının birbirlerini karşılıklı olarak etkilediği düşünülmektedir. Eğitim örgütlerinde verim makine ile değil insanla gerçekleştirilmektedir. Bu verimin yaratılmasında insanların duygusu, coşkusu, heyecanı büyük önem taşımaktadır. Yorgun, kırgın, küskün insanlar verimli olamazlar (Alıç, 1996). Aslan (2012) çalışmasında, öğretmenlerin yeniden seçme şansları olduğunda %35'nin öğretmenliği seçeceğini, %50'ye yakınının öğrenciyeye karşı zaman zaman yabancılaşma yaşadığını, %70'in üzerinde kısmının da kendine ve mesleğine karşı yabancılaşma yaşadığını bulmuştur. Ulutaş (2017)'in çalışmasında da katılımcıların %52'si öğretmenliği tekrar seçme şansı olduğunda seçmeme ve şartlara göre seçme olarak seçme fikirlerini beyan etmişlerdir. Dolayısıyla öğretmenin olumsuz deneyimleri sonucunda mesleki beklentilerinin olumsuz olması şu anki mevcut tutum ve davranışlarını etkileyerek öğrencilerine verdiği hizmetin kalitesinde düşüşe sebep olabilir. Öğretmenin mesleki beklentileri ve tutumlarındaki olumsuzluk sonucunda öğrenciyeye yönelik tutum ve beklentileri de olumsuz yönelebilir. Bu durumda kişilik gelişim evrelerinde zamanının büyük bir çoğunluğunu okulda ve öğretmenleriyle geçiren öğrenciler ise bu olumsuzluklardan tüm hayatlarına yansiyacak şekilde etkilenebilirler.

Öğretmenlik mesleği insanlık tarihi kadar eskidir. Öğretmenlik; milleti ve devleti için yararlı, yapıcı, yaratıcı, iyi insan ve iyi vatandaş yetiştirme sanatıdır. Eğitimin temel yapı taşlarından olan öğretmenlerin beklentileri ve algıları bu sanatı gerçekleştirebilmek için önemli

etkenlerdendir. Bu kapsamda araştırmanın amacı, 2017-2018 eğitim öğretim yılında Niğde ilinde görev yapan kadrolu öğretmenlerin geleceğe yönelik mesleki beklentilerini ortaya koymak ve öğretmen eğitimi konusunda önerilerde bulunmaktır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırmanın amacını derinlemesine ve bütüncül bir anlayışla ortaya koyabilmek için nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Tam olarak anlayamadığımız olguların ortaya koyulabilmesi amacıyla da “Olgubilim (Phenomenology)” araştırmanın deseni olarak seçilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Araştırmada çalışılan olgu, “Kadrolu öğretmenlerin mesleklerine yönelik beklentileri” olarak düşünülmüştür.

Çalışma Grubu

Katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme, araştırmacı tarafından kimlerin seçileceği konusunda kendi yargısının kullanıldığı ve araştırmanın amacına en uygun olanların örnekleme alınmasıdır (Balcı, 2004). Bu örneklemin belirlenmesinde, Yıldırım ve Şimşek (2016) tarafından önerilen küçük bir örneklemin oluşturulması ve bu örnekleme çalışılan duruma taraf olabilecek bireylerin farklılığının maksimum düzeyde yansıtılması esas alınmıştır. Bu amaçla 2017-2018 Eğitim-Öğretim yılında Niğde ilinde görev yapan farklı mesleki deneyime sahip, merkez ve kırsalda çalışan 30 öğretmen ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Katılan öğretmenlere ait kişisel bilgiler aşağıdaki gibidir:

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlere Ait Kişisel Bilgiler

Katılımcı	Cinsiyet	Hizmet Yıl Aralığı	Yaş	Bitirdiği Üniversite ve Bölüm
Ö-1	Kadın	16-20	40	Gazi Üniversitesi Coğrafya Eğitimi
Ö-2	Kadın	0-5	30	Marmara Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği
Ö-3	Kadın	6-10	27	ODTÜ-İngilizce Öğretmenliği
Ö-4	Erkek	6-10	32	Gazi Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği
Ö-5	Kadın	16-20	40	Niğde Üniversitesi Biyoloji
Ö-6	Kadın	11-15	35	Erciyes Üniversitesi İlahiyat
Ö-7	Kadın	11-15	37	Çukurova Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği
Ö-8	Kadın	6-10	30	Gazi Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği
Ö-9	Kadın	0-5	24	Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat
Ö-10	Erkek	6-10	31	Kocaeli Üniversitesi İlköğretim Matematik Öğretmenliği
Ö-11	Erkek	0-5	30	Dokuz Eylül Üniversitesi İlköğretim Matematik Öğretmenliği
Ö-12	Erkek	16-20	40	Niğde Üniversitesi Resim İş Öğretmenliği
Ö-13	Erkek	11-15	33	Niğde Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği
Ö-14	Erkek	16-20	39	Niğde Üniversitesi Tarih Öğretmenliği
Ö-15	Kadın	11-15	37	Gazi Üniversitesi Fen Bilgisi Öğretmenliği
Ö-16	Kadın	11-15	35	Gazi Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği
Ö-17	Erkek	11-15	33	Atatürk Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği
Ö-18	Kadın	6-10	32	Niğde Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği
Ö-19	Kadın	0-5	25	Bayburt Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği
Ö-20	Erkek	11-15	35	Niğde Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği
Ö-21	Kadın	6-10	32	Uludağ Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği
Ö-22	Kadın	0-5	28	Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği
Ö-23	Kadın	6-10	29	Mersin Üniversitesi Okul Öncesi Öğretmenliği

Ö-24	Kadın	6-10	37	Niğde Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği
Ö-25	Kadın	6-10	34	Kırıkkale Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği
Ö-26	Kadın	11-15	36	Uludağ Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği
Ö-27	Kadın	0-5	27	Niğde Üniversitesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği
Ö-28	Erkek	6-10	29	Marmara Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği
Ö-29	Erkek	16-20	39	Selçuk Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı
Ö-30	Kadın	0-5	25	Ankara Üniversitesi Okul Öncesi Öğretmenliği

Veri Toplama Aracı

Araştırmada kullanılacak veriler görüşme yoluyla toplanmıştır. Her bir katılımcıdan yarı yapılandırılmış “görüşme formu” üzerinden bilgiler alınmıştır. Görüşme formunda, öğretmenlerin mesleki beklentileri üzerine odaklanılmıştır. Görüşme formu, alandan iki öğretim üyesi tarafından incelenmiş olup son hali belirlenmiştir. Görüşme formunda aşağıdaki sorular yer almaktadır:

1. Geleceğe dair öğretmenlere yönelik eğitim politikaları hakkındaki beklentileriniz nelerdir?
2. Gelecekteki öğrenci profili hakkında ne düşünüyorsunuz?
3. Gelecekte eğitim ve öğretimde ön plana çıkacak değerler neler olabilir?
4. Gelecekte öğretmenlerin sahip olmasını beklediğiniz özellikler nelerdir?

Veri Toplama Süreci

Niğde ili farklı devlet okullarında kadrolu olarak görev yapan öğretmenlerden gönüllü 30 öğretmen ile araştırmacılarının görevli oldukları kurumlarında bulunan odalarında görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerde katılımcılardan izin alınmadığı için ses kayıtları elde edilememiş, katılımcıların ifadeleri görüşme sırasında not edilmiştir. Görüşmeler her bir katılımcı için yaklaşık 30 dakika sürmüştür. Katılımcıların kimliklerinin gizliliği açısından her bir katılımcıya Ö1,..Ö30 şeklinde kodlar verilmiştir.

Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Veriler içerik analiz yöntemi ile çözümlenmiştir. İçerik analizi ile toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşılabilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Katılımcıların her bir soruya vermiş oldukları cevaplardan alt kodlamalar oluşturulmuş, belirlenen kodlar gruplanarak üst temada kategorileştirilmiştir. Araştırmacılar bu işlemi bireysel olarak gerçekleştirdikten sonra bir araya gelerek çözümlemeleri üzerinde çalışmışlardır. Çalışma sonucunda ortak kararlar oluşturdukları tema ve kategoriler ile bulgular üzerinde değerlendirmeler gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Geçerliliği ve Güvenirliği

Araştırmanın geçerlik-güvenirliğini artırmak için, görüşme sürecinde katılımcılardan izin alınarak notlar tutulmuştur. Görüşme sonunda her bir katılımcıya not alınan bilgilerin kendilerini doğru yansıtmayı yansıtmadığı sorulmuş, ifadeler eklemeye ve çıkarma yapmaları sağlanarak ifadelerin doğruluğu sağlanmıştır. Unutmayı engellemek için de görüşmeden hemen sonra kayıtlar gözden geçirilmiştir.

Nitel veri seti, araştırmacılar tarafından bağımsız olarak kodlanmıştır. Yapılan analizlerin tutarlılığının kontrolü için araştırmacılar bir araya gelerek verileri birlikte gözden geçirmişlerdir. Farklı şekillerde yapılmış kodlama birimleri üzerinde tartışılarak ortak kararlarla kategori ve temalar tekrar oluşturulmuştur.

BULGULAR

Araştırmada elde edilen bulgular; öğretmenlerin geleceğe yönelik eğitim politikaları, gelecekteki öğrenci profili, gelecekte eğitim ve öğretimde öne çıkacak değerler ve gelecekte öğretmenlerin sahip olması gereken özellikler hakkındaki görüşleri olmak üzere dört başlık altında sunulmuştur.

Öğretmenlerin Geleceğe Dair Eğitim Politikaları Hakkındaki Beklentileri

Geleceğe yönelik politikalar ile ilgili olarak 29 katılımcı olumsuz görüş belirtmiş, bunun

üzerine detaylı olarak katılımcıların daha özel olarak neler bekledikleri sorulmuş ve konuya ilişkin görüşleri detaylandırılmıştır. Niğde ilinde görev yapan kadrolu öğretmenlerin, geleceğe dair öğretmenlere yönelik eğitim politikaları hakkındaki düşünceleri ile ilgili analizler, üç farklı kategori olduğunu ortaya koymaktadır. Kategoriler; gelişime yönelik beklentiler, hakların iyileştirilmesi konusunda beklentiler ve diğer şeklinde oluşturulmuştur. Yapılan analiz ile ilgili tablo aşağıda yer almaktadır:

Tablo 2. Öğretmenlerin Geleceğe Dair Gerçekleştirilen Eğitim Politikaları Hakkındaki Düşünceleri

Temalar	Temaları		Kodu
	Tekrarlayan Katılımcı Sayısı	Kodlar	
Gelişime Yönelik Beklentiler	11	Öğretmenlerin mesleki olarak yetiştirilmesi ve geliştirilmesine yönelik politikaların artırılması	8
		Eğitiminin niteliğine yönelik politikaların arttırılması gerektiğini	3
Hakların İyileştirilmesi Konusunda Beklentiler	11	Mesleki hakların iyileştirme yapılması	10
		İstihdam politikalarına yönelik iyileştirme yapılması	1
Diğer	8	Gerçekleştirilen politikaların öğretmenleri olumsuz etkilemeye devam etmesi	4
		Öğretmene yönelik politikaların plan dahilinde yapılması	2
		Pozitif politikalara karşın negatif öğretmen tutumlarının olması	1
		Kararsız	1

Tablo 2’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğretmenlerin %74’ü gelişime yönelik politikalar ile hakların iyileştirilmesine yönelik politikalar bekledikleri görülmektedir. Gelişime yönelik beklentiler konusunda öğretmen görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

Ö15: “Şu an gündemde olan öğretmen 2023 için ümit taşıyorum.

Hizmet içi eğitimlerin şimdiye kadar niteliksiz ve hakkaniyetsiz verilmiş olması

ülke ekonomisine ve öğretmenlerin gözündeki bakanlık algısına zarar vermiştir.”

Ö29: “Ahlak merkezli bir anlayışın merkeze alınarak planlar yapılmalı. Bilgi yükleme anlayışından uzaklaşarak bilginin kullanılabilmesi anlayışına odaklanılmalı ve sanatın eğitimdeki ağırlığı arttırılmalıdır.”

Hakların iyileştirilmesine yönelik politikalar konusunda öğretmen görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

Ö24: “Öğretmenlik mesleği saygınlık isteyen bir meslektir. Ama günümüzde bu ülkenin varlığı tartışılır duruma gelmiştir. Öğretmenlerin mesleğinin gereğini yerine getirebilmesi için önce değer görmesi gerekir. Eğitim sisteminin eleştirilen ayağı sadece öğretmenler olmamalıdır.”

Ö25: “Şu an öğretmenlerin sahip olduğu imkan ve şartlar göz önünde bulundurulursa geleceğe dair ümit dolu bir beklentim yok. Çalışma saatleri, öğretmenin veli gözündeki statüsünün iyileştirilmesi, öğretmenin kendini geliştirmeye yönelik daha gerçekçi ve içi dolu faaliyetlerin düzenlenmesi temenni ettiğim durumlardır.”

Diğer kategorisinde yer gerçekleştirilen politikaların öğretmenleri olumsuz etkilemesine yönelik olarak bir öğretmenin görüşü şu şekildedir:

Ö19: “Eğitim politikaları öğretmenlik mesleğini daha kötü seviyelere nasıl getirebiliriz düşüncesiyle hazırlanmaya devam edecek bence.”

Öğretmenlerin Gelecekteki Öğrenci Profili Hakkındaki Düşünceleri

Niğde ilinde görev yapan kadrolu öğretmenlerin gelecekteki öğrenci profili hakkındaki düşünceleri ile ilgili analizler, üç farklı kategori olduğunu ortaya koymaktadır. Kategoriler; olumsuz, olumlu ve diğer şeklinde oluşturulmuştur. Yapılan analiz ile ilgili tablo aşağıda yer almaktadır.

Tablo 3. Öğretmenlerin Gelecekteki Öğrenci Profili Hakkındaki Düşünceleri

Temalar	Temaları		Kodu
	Tekrarlayan Katılımcı Sayısı	Kodlar	
Olumsuz	22	Bilgi ve Becerilerine Yönelik Özellikler	9
		Kişisel Özellikler	22
Olumlu	5	Bilgi ve Becerilerine Yönelik Özellikler	3
		Kişisel Özellikler	2
Diğer	3	Bilgi ve Becerilerine Yönelik Özellikler	2
		Kişisel Özellikler	1

Tablo 3’te görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğretmenlerin %74’ü gelecekteki öğrenci profillerinde özellikle kişisel özellikler açısından olumsuz olacağını belirtmişlerdir. Olumsuz öğrenci profili konusunda öğretmen görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

Ö2: “Saygı ve sevgiden yoksun, gereğinden fazla özgüveni olan (ukalalık derecesinde), şiddete meyilli, hayalleri sınırlı.”

Ö25: “Günümüz öğrenci profilinden hareketle gelecekte kendini sözlü olarak ifade etmede sorun yaşayacaklar, paylaşmayan, düşünmeyen, üretmeyen, bir nesil bizi bekliyor. Teknolojiyle daha iç içe olan, önemli değerleri (aile bağları, sorumluluk gibi) kaybetmiş gençler yetişmekte.”

Gelecekteki öğrenci profili konusunda araştırmaya katılan öğretmenlerimizin olumlu görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

Ö8: “Teknolojiyi kullanma becerisine sahip, araştırma ve eleştirel düşünme gücüne sahip öğrenciler olacağını düşünüyorum.”

Ö15: “Düşünen, sorgulayan bir öğrenci profili hayalindeyim. Bununla birlikte kendi işini kendisi yapan, sorumluluk sahibi ve değerlerine sahip bireyler olmalıdır.”

Gelecekteki öğrenci profili konusunda hem olumlu hem de olumsuz yönlerden değerlendiren ve diğer kategorisinde yer alan görüşlerden bazıları şu şekildedir:

Ö13: “Teknolojik ürünlerin etkisiyle dikkat süresi daha da azalmış daha hareketli ve enerjik öğrenciler olacaktır. Dönemsel hazır bulunuşluk düzeyleri yüksek olduğu içinse sürekli bir arayış içinde olacaklardır.”

Ö18: “Öğrenci profilinin kötüye gittiğini düşünüyorum; ancak öğrencilerdeki özgüven artışının ve aktifliğinin artmasının olumlu olduğu kanaatindeyim.”

Öğretmenlerin Gelecekte Ön Planda Yer Alacak Değerler Hakkındaki Düşünceleri

Niğde ilinde görev yapan kadrolu öğretmenlerin, gelecekte ön planda yer alacak değerler hakkındaki düşünceleri ile ilgili analizler sonucunda on beş farklı değer ortaya çıktığı görülmüştür. Yapılan analiz ile ilgili tablo aşağıda yer almaktadır:

Tablo 4. Öğretmenlerin Gelecekte Ön Planda Yer Alacak Değerler Hakkındaki Düşünceleri

Kodlar	Kodu Tekrarlayan Katılımcı Sayısı
Ahlaki Değerler	11
Saygı	6
Sevgi	3
Sorumluluk	2
Kültürel Değerler	2
Vicdan	1
Vatanseverlik	1
Maddecilik	1
Rekabet	1
Özgürlük	1
Merhamet	1
Liyakat	1
Küreselleşme	1
Hoşgörü	1
Dürüstlük	1

Tablo 4’te görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğretmenlerin %37’si gelecekte ön plana çıkacak değerler konusunda Ahlaki Değerlerin olacağını belirtmişlerdir. Ahlaki değerlerin neler olduğu ile ilgili katılımcılardan detaylandırmaları istenmiştir. Katılımcı görüşlerinin içeriğinde;

öğrencilerin nazik olması, empati kurması ve duyarlı olması beklentilerinin olduğu görülmüştür. Değerler ile ilgili öğretmen görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

Ö28: “Değerler eğitimi ve ahlaki bilgilerin önemi artacak ve öğretilecek konuların seviyesi düşecektir. Toplumda yaşanan olumsuzlukları gidermek amacıyla sistemli bir ahlaki eğitimin gerçekleştirilmesi ihtiyacı vardır.”

Ö10: “Saygı yoksunluğunun giderilmesi ihtiyaç günümüzde açıkça görülmektedir. Öğrencilerin sorumluluk bilincine küçük yaşlardan itibaren sahip olması gerekmektedir. Teknoloji ve etik arasındaki dengenin iyi kurulmalıdır.”

Öğretmenlerin Gelecekte Sahip Olunması Gereken Özellikler Hakkındaki Düşünceleri

Niğde ilinde görev yapan kadrolu öğretmenlerin gelecekte sahip olunması gereken özellikler hakkındaki düşünceleri ile ilgili analizler, iki farklı kategori olduğunu ortaya koymaktadır. Kategoriler; mesleki özellikler ve kişisel özellikler şeklinde oluşturulmuştur. Yapılan analiz ile ilgili tablo aşağıda yer almaktadır:

Tablo 5. Öğretmenlerin Gelecekte Sahip Olması Gereken Özellikler Hakkındaki Düşünceleri

Temalar	Temaları Tekrarlayan Katılımcı Sayısı	Kodlar	Kodu Tekrarlayan Katılımcı Sayısı
Mesleki Bilgi ve Mesleki Beceri	14	Mesleki Beceri	10
		Meslek Bilgisi	4
		Genel Kültür/Güncel Olaylar	3
Tutum ve Değerler	27	Kişisel Özellikler	10
		Teknoloji ve Gelişime Açık	21

Tablo 5’te görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğretmenlerin %90’ını gelecekte sahip olunması gereken özellikler ile ilgili olarak tutum ve değerlere yönelik fikirleri ön planda

tutmuşlardır. Ayrıca mesleki bilgi ve becerilerin önemi de katılımcıların %47'si tarafından ifade edilmiştir. Öğretmen görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

Ö18: “Aktif, katılımcı, teknoloji kullanımında gelişmiş, mesleki alanda hizmet içi faaliyetlere katılan, kendini geliştiren, öğrencilerine her konuda model olan özelliklere sahip olması gerektiğini düşünüyorum.”

Ö26: “Her şeyden önce kendine güvenen sonra öğrencilerine güvenen ve inanan mesleğini sadece o dersi bitirmek için değil gerçekte kendi evlatlarına bilgilerini, tecrübelerini aktarıyor gibi aktaran, çocukları çok seven, kendini geliştiren, gündemi teknolojiyi takip eden kısaca hiçbir şey olamazsan öğretmen ol olayından uzak olan öğretmenler olmalı.”

Ö29: “Okuyan, anlayan, yorumlayan ve yol ufuk açabilen, zora talip olan, açık gönüllü ve sevecen, başkalarını kendisine tercih edebilen özellikte öğretmenler olmalı.”

Araştırmanın amacı, Niğde ili devlet okullarında görev yapan kadrolu öğretmenlerin geleceğe yönelik mesleki beklentilerini farklı açılardan ortaya koymaktır. Araştırmanın sonucunda; öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu, geleceğe yönelik politikalar hakkında mevcut politikaların olumsuz olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin; gelecekte haklarının iyileştirilmesine, eğitim ve öğretmen niteliklerinin geliştirilmesine yönelik beklentilerinin olduğu bulunmuştur. Eğitim kalitesi konusundaki beklentilerin içeriğinde, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimlerin daha kaliteli içeriklere ve yöntemlere sahip olması gerektiği yer almaktadır. Özlük hakları konusunda ise iyileştirme beklentilerinin olduğu görülmüştür. Akdemir(2013)'in çalışmasındaki önerilere paralel olarak; hizmet öncesi eğitimde öğretmen adaylarının teknolojik, mesleki ve kişisel konularda vizyonlarının geliştirilmesi ve hizmet içi eğitimlerin ülke çapında yaygınlaştırarak mesleki gelişimi artırıcı nitelikte düzenlenmesinin gerekliliği katılımcılar tarafından ifade edilmiştir.

Öğretmenlerin gelecekteki öğrenci profili beklentilerine yönelik yapılan analizlerde büyük bir çoğunluğunun bilgi, beceri ve duyuşsal özellikler konusunda olumsuz beklentilere sahip olduğu bulunmuştur. Gelecekte ön planda yer alacak değerler ile ilgili görüşlerde ise öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu saygı, sevgi ve ahlaki değerlerin öğrencilerin mevcut olumsuz tutumlarından kaynaklı olarak ön plana çıkacağını ifade etmiştir. Öğretmenlerin öğrencilere yönelik oluşturdukları tutum ve davranışlar, öğrencilerin akademik başarılarına etki etmekte ve

olumsuz beklenti duyulan öğrenciler için ise telafisi çok zor sonuçlara neden olabilmektedir (Tatar, 2005). Öğretmenin öğrencilere yönelik bakış açısının olumsuz olması, sonrasında öğretmenden etkilenen öğrencilerin başarı ve tutumlarının olumsuz olması kısır bir döngüye girerek eğitimin kalitesinde düşüşe neden olabilir.

Öğretmenlerin gelecekte sahip olması gereken özellikler hakkındaki görüşlerine yönelik yapılan analizlerde, Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliliklerinde yer alan yeterlilik alanlarının (mesleki bilgi, mesleki beceri, tutum ve değerler) genel olarak ifade edildiği görülmüştür (MEB, 2017). Ancak yeterlilik alanlarından Kişisel ve Mesleki Gelişim alanına, özellikle teknoloji ile ilgili gelişimin öğretmenler tarafından sağlanması, büyük çoğunlukla katılımcılar tarafından gereklilik olarak ifade edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin algıladıkları olumsuzluklar nedeniyle mesleklerine ve öğrencilerine karşı hayal kırıklıkları yaşadıkları gözlemlenmiştir. Görüşmeler esnasında sorulara baştan tamamen olumsuzluklarla cevaplasalar da ek sorular ile birlikte geleceğe yönelik umutlu beklentileri olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin daha etkin olabilmesi, mesleklerine ve öğrencilerine karşı yabancılaşma yaşamamaları amacıyla;

- Hizmet öncesi-hizmet içi eğitimlerde öğretmen seçimi ve eğitim içeriği açısından daha etkili yöntemlerle gerçekleştirilmesinin gerektiği,
- Öğretmenlerin öğrenciler ile ilgili olarak olumsuz bakış açılarının nelerden kaynaklandığının incelenmesi ve çözüm önerilerinin bulunması,
- Hayal ettikleri gelecekteki öğretmen profilini hem kendilerinin hem de öğretmen adaylarının yakalayabilmesi için alan içerisinde yer alan öğretmenlerin görüşleri de dikkate alarak eğitim içeriklerinin düzenlenmesi
- Özellikle teknoloji ile öğretmenlerin ders içeriği oluşturma, materyal geliştirme ve yenilikler keşfetme becerilerinin arttırılmasına yönelik çalışmalar gerçekleştirilmesinin etkili olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akdemir ,A. S., (2013). Türkiye’de öğretmen yetiştirme programlarının tarihçesi ve sorunları. *Electronic Turkish Studies*, 8(12), 15-28.
- Alıç, M. (1996). Eğitim sisteminin amaçlarının gerçekleştirilmesinde eğitim yöneticisinin işlevleri. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 217, 12-16.
- Aslan, Z. T. (2012). *Öğretmenlerin mevcut konumları, algıları ve beklentileri üzerinden sınıfsal bir çözümleme*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Balcı, A. (2004). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Can, G. (1987). Öğretmenlik meslek anlayışı üzerine bir araştırma. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 159-170.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2012). *İnsan ve insanlar*. İstanbul: Evrim Basım Yayım.
- Kavcar, C. (2002). Cumhuriyet dönemi dal öğretmeni yetiştirme. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 35(1-2), 1-14.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2017). *Öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri*. 28.01.2018 tarihinde http://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_12/11115355_YRETMENLYK_MESLEYY_GENEL_YETERLYKLERI.pdf adresinden erişilmiştir.
- Tatar, M. (2005). Öğretmen beklentisi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(2), 1-19.
- Ulutaş, P. (2017). *Öğretmenlerin bakış açısından öğretmenlik mesleğinin toplumsal statüsü*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Varış, F. (1988). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları,
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: SeçkinYayıncılık.